

2021-01-19

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr KFKS 2021/69

Kommunstyrelsen

Yttrande över inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplanering för perioden 2022-2033 och 2022-2037

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att anta enheten för strategisk stadsutvecklings förslag till yttrande enligt bilaga 1 till denna tjänsteskrivelse.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

På uppdrag av Infrastrukturdepartementet har Trafikverket tagit fram Inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplaneringen för perioden 2022—2033 och 2022—2037, rapport 2020:186. Remissvaren ska ha kommit in till Infrastrukturdepartementet senast den 29 januari 2021. Inriktningsplaneringen utgör det första steget mot en ny nationell plan samt länsplaner och syftar till att ge ett underlag till regeringens infrastrukturproposition.

Trafikverket har analyserat och redovisat ett förslag till fördelning av den ekonomiska planeringsramen för en tolv- respektive sextonårig planperiod, båda med start 2022. Förslagen till fördelning ska uppgå till 622,5 miljarder kronor för 12 år och 830 miljarder kronor för 16 år, och de ska redovisa hur inriktningarna förändras om ramarna ökas respektive minskas med 20 procent. Endast ett fåtal av de föreslagna inriktningarna innebär att åtgärderna i gällande nationell plan 2018-2029 kan genomföras eller att nya åtgärder kan tillkomma.

I det föreslagna yttranden anges att Nacka kommun särskilt vill lyfta fram följande:

- Resurserna för trafikåtgärder i Stockholmsregionen behöver öka kraftigt.
- Projekteringen av Östlig förbindelse bör snarast återupptas och slutföras så att bygget av denna angelägna förbindelse kan genomföras under 2020-talet.
- Staten bör finansiera nya Skurubron fullt ut och inte delvis via vägavgifter.

Ärendet

På uppdrag av Infrastrukturdepartementet har Trafikverket tagit fram Inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplaneringen för perioden 2022-2033 och 2022-2037, rapport 2020:186. Inriktningsunderlaget är upprättat av Trafikverket i enlighet med regeringens direktiv. Remissvaren ska ha kommit in till

Infrastrukturdepartementet senast den 29 januari 2021. Nacka kommun utgör inte remissinstans, men eftersom det är en angelägen fråga för kommunen bedöms det föreligga skäl för att yttra sig över inriktningsunderlaget.

Inriktningsplaneringen utgör det första steget mot en ny nationell plan samt länsplaner och syftar till att ge ett underlag till regeringens infrastrukturproposition. Inriktningsunderlaget bygger på regeringens och EU:s mål, inriktningar och beslutade strategier och bedömningar av den långsiktiga utvecklingen av en rad omvärldsfaktorer, till exempel ekonomi, demografi och teknisk utveckling. Regeringen har i uppdraget att ta fram inriktningsunderlaget hänvisat till att den gällande nationella planen för transportsystemet 2018–2029 ska fullföljas, och att nya stambanor för höghastighetståg ska färdigställas i den takt som ekonomin tillåter. Regeringen anger också att Trafikverket ska redovisa vilka resurser för vidmakthållande som är nödvändiga för att upprätthålla dagens funktionalitet och återta eftersatt underhåll.

Trafikverket har analyserat och redovisat ett förslag till fördelning av den ekonomiska planeringsramen för en tolv- respektive sextonårig planperiod, båda med start 2022. Förslagen till fördelning ska uppgå till 622,5 miljarder kronor för 12 år och 830 miljarder kronor för 16 år, och de ska redovisa hur inriktningarna förändras om ramarna ökas respektive minskas med 20 procent. Dessutom redovisas hur inriktningarna påverkas med eller utan eller endast delar av nya stambanor för höghastighetståg. Endast ett fåtal av de föreslagna inriktningarna innebär att åtgärderna i gällande nationell plan kan genomföras och möjlighet till att nya åtgärder kan adderas.

Förslag till yttrande

Det föreslagna yttrandet för Nacka kommuns räkning tar avstamp i det gemensamma positionspapper som 25 av Stockholms läns kommuner skrivit under 2020-11-18 inom ramen för STORSTHLM. Positionspapperet redovisar en gemensam inriktning och prioritering för infrastruktur, resor och transporter som är viktigast för kommunernas framtida utveckling.

Stockholms län behöver få väsentligt större resurser
Stockholms län utvecklas starkt, både vad gäller befolkning, ekonomi och arbetsmarknad. Ofta talar man om Stockholm som landets draglok för tillväxt och konkurrenskraft. När hjulen rullar i Stockholm så gynnar det hela landet. Och tvärtom, när det uppstår hinder för utvecklingen i Stockholmsregionen så blir det inte bara ett Stockholmsproblem, utan något som också drabbar medborgare och företag i hela landet.

Idag är infrastrukturen i Stockholms län hårt ansträngd. Om vår region ska kunna fortsätta vara tillväxtmotor för landet så behövs betydligt större resurser än de som nu föreslås. Vår region står för nästan en tredjedel av Sveriges BNP, men får endast 17 procent av statens infrastrukturbudget. Anslagen till de 21 länsplanerna föreslås utökas med i genomsnitt 5 procent, men i Stockholms län endast med 3,5 procent, vilket

innebär att länet halkar efter i satsningarna på infrastruktur. Denna utveckling är inte hållbar.

I yttrandet anges att Nacka kommun ser svårigheter med att bidra till en stark, balanserad och hållbar tillväxt om inte hela regionens trafikproblem åtgärdas. Kommunen ställer sig bakom de gemensamma prioriteringar som görs i Stockholms län, till exempel om behov av bättre tvärförbindelser, bättre framkomlighet för godstransporter, satsningar på kollektivtrafik och cykling, men vill dessutom lyfta fram följande.

Kommunernas bedömningar bör ges ökad tyngd

Planeringen av infrastrukturen behöver i större utsträckning utgå från kommunernas – och inte bara regionernas – bedömningar av medborgarnas och näringslivets behov av kommunikationer och transporter. Utbyggnaden av pendlingsmöjligheter, godstransporter och fritidsresor behöver utvecklas samordnat och strategiskt. Infrastrukturplaneringen måste också hänga ihop med bostadsbyggandet. Här finns eftersatta behov för att klara god framkomlighet och rimliga restider i både befintliga och planerade bostadsområden, vilket måste få stort genomslag i både länsplan och nationell plan.

Omställningen till ett mer hållbart transportsystem förutsätter en kombination av satsningar på ny infrastruktur, cykel- och kollektivtrafik, båttrafik och åtgärder för Mobility management. Satsningarna behövs för att förändra beteenden och transportval mot ökad hållbarhet. Befintlig infrastruktur behöver användas mer effektivt och satsningar på ny infrastruktur behövs för att öka tillgängligheten.

Gällande planer och avtal måste ligga fast

Nacka kommun anser att det är en central och avgörande utgångspunkt att objekt i gällande nationella plan och länsplan ligger fast. Det innebär att befintliga planer ska genomföras och pågående projekt slutföras. Detta krävs för att få stabilitet och framförhållning i infrastrukturen som också kan anpassas till den övriga samhällsplaneringen och kommunernas fysiska planering med exempelvis bostadsbyggande och följdinvesteringar i transportsystemet. Förutsägbarheten är också viktig för näringslivet som behöver tydlighet för att bedriva och utveckla sina verksamheter.

Det är vidare av avgörande betydelse att samtliga parter som ingår avtal och överenskommelser om medfinansiering och samarbete står fast vid och tar ansvar för både finansiering, planering och genomförande. Både Stockholmsöverenskommelsen och Sverigeförhandlingen innehåller stora kollektivtrafikprojekt och omfattande bostadsbyggande i många kommuner, däribland Nacka. Projekt som ligger inom dessa avtal måste prioriteras och ligga fast i den kommande transportplaneringen. Nacka kommun vill även poängtera vikten av att tunnelbaneutbyggnaden i kommunerna Stockholm, Solna, Järfälla och Nacka färdigställs så snart som möjligt, då de är nödvändiga för regionens tillväxt. Utöver regionen och de ingående kommunerna är det

avgörande att även staten tar sitt ansvar i och med pågående omförhandling av Stockholmsöverenskommelsen.

Projektering av Östlig förbindelse måste snarast återupptas. Östlig förbindelse skulle ha en helt avgörande betydelse för framkomligheten i Stockholms län. Genom att binda samman Norra länken och Södra länken skapas en komplett och robust ringled runt Stockholm, vilket gör att trafiken kan flyta smidigare och med mindre köer samt att innerstaden avlastas. En Östlig förbindelse behövs i ett växande Stockholm där transportbehovet är stort och den bör kunna utformas för fossilfria fordon, modern teknik och kollektivtrafik.

Även utifrån ett Nackaperspektiv behövs Östlig förbindelse. Våra invånare och företag behöver bättre möjligheter att ta sig norrut, en nord-sydlig förbindelse mellan Skeppsbron och Rindöfärjan behövs. Det var mycket olyckligt att regeringen strök Östlig förbindelse och tog bort pengarna ur nationell plan 2017.

Nu pågår ett arbete på Trafikverket med riksintresseprecisering för eventuellt framtida vägtunnelreservat. Eftersom projekteringen av Östlig förbindelse avbrutits är det oklart exakt hur denna framtida förbindelse ska dras och därmed blir också tunnelreservaten stora och breda och omöjliggör, eller kraftigt försvårar och fördyrar, bostadsbyggande i centrala lägen.

I yttrandet anges att Nacka kommun anser att projekteringen av Östlig förbindelse snarast bör återupptas och slutföras så att bygget av denna angelägna förbindelse kan genomföras under 2020-talet. Därmed skulle också kommunens bostadsåtagande enligt Stockholmsöverenskommelsen kunna uppfyllas.

Skurubron bör finansieras helt av staten. 2009 tecknade Nacka kommun med dåvarande Vägverket om tidigareläggning av den nya statliga Skurubron på väg 222. Avsikten var att bron skulle börjas byggas 2014 och för att möjliggöra denna tidigareläggning accepterade kommunen att vägavgifter skulle finansiera en del av den nya bron. Eftersom brobygget inte kom igång förrän 2019, så anser kommunen att det vare sig är rimligt eller skäligen att Nackaborna och andra trafikanter ska tvingas betala avgifter för att åka på en statlig väg. Staten bör därför överta hela finansieringen av den nya bron.

Ekonomiska konsekvenser

Om det genom nationell plan och länsplan för Stockholms län tilldelas en mindre andel av medlen, finns en överhängande risk för att Stockholm påverkas negativt konjunkturmässigt såväl gällande näringsliv och bostadsmarknad och Sveriges tillväxtmotor stannar av. Denna risk föreligger också om ingångna avtal kopplade till Stockholmsöverenskommelsen och Sverigeförhandlingen inte fullföljs. Förslag till beslut innebär dock inga ekonomiska konsekvenser för Nacka kommun.

Konsekvenser för barn

Planering av infrastruktur påverkar barns möjlighet att röra sig i hemkommunen och regionen. Barn är till en början helt beroende av föräldrars val av resväg och färdmedel, men med ökad ålder innebär det även ökad grad av självständighet. I den kommande åtgärdsplaneringen är det viktigt att barnperspektivet belyses, och i planeringen av infrastruktur ska barns behov beaktas.

Förslag till beslut innebär dock inga direkta konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

1. Förslag till yttrande av enheten för strategisk stadsutveckling 2020-01-14
2. Inriktningsunderlag inför infrastrukturplaneringen för perioden 2022-2033 och 2022-2037, rapport av Trafikverket

Frida Foley
T.f. enhetschef
Enheten för strategisk stadsutveckling

Henrik Svensson
Översiktsplanerare
Enheten för strategisk stadsutveckling